
Wilkowice, st. 8, gm. Żórawina, woj. dolnośląskie, AZP 83-29/123

Informator Archeologiczny : badania 33, 163-164

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

WILKOWICE, st. 8, gm. Żórawina, woj. dolnośląskie, AZP 83-29/123

- osada/obozowisko z młodszej epoki kamienia: kultura pucharów lejkowatych, kultura amfor kulistych
- ślady osadnictwa z przełomu młodszej epoki kamienia i epoki brązu
- osada kultury łużyckiej – epoka brązu – okres halsztacki
- osada i cmentarzysko kultury przeworskiej – wczesny i późny okres wpływów rzymskich

Badania prowadził dr Leszek Żygadło pod merytoryczną opieką prof. dr. hab. Bogusława Gedigi (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział Wrocław). Pracami w terenie kierował mgr Krzysztof Nowaczyk. Ponadto w pracach uczestniczyli: mgr mgr Tomasz Gralak, Katarzyna Kopeć, Lubomiła Nowaczyk, Wioletta Nowaczyk, Artur Stanisławski oraz Eryk Wodejko. Prace sfinansowała Agencja Budowy i Eksploatacji Autostrad.

Stanowisko jest zlokalizowane na Równinie Wrocławskiej, w obrębie wysoczyzny morenowej zbudowanej ze zwałowych piasków i żwirów z licznymi głazami dowodzącymi lodowcowej genezy tego utworu. Zachodnie i północne krawędzie wykopów dochodziły do dna doliny Żurawki, która w omawianym miejscu tworzy zakole o dużym promieniu. Przyległa do cieku od wschodu wysoczyzna występuje na wysokości 135,0 – 137,6 m n.p.m. Celem ratowniczych prac wykopaliskowych było przebadanie i zwolnienie odcinka terenu znajdującego się w pasie inwestycyjnym budowanej autostrady A4 pomiędzy kilometrami 164+330 – 164+760. Prace badawcze prowadzone po obydwu stronach wspomnianej drogi objęły stanowiska znane z badań AZP: Wilkowice 8 leżące na północ od istniejącego pasa drogowego oraz Stary Ślęszów 16 na południe od niego. W trakcie prowadzonych badań wykopaliskowych okazało się, że były to relikty jednego wielokulturowego kompleksu osadniczego o powierzchni około 10 ha.

Prace na stanowisku prowadzone były w kilku etapach na przestrzeni całego roku 1999. W okresie od 2 marca do 13 czerwca odsłonięto część stanowiska leżącą na północnym pasie budowanej autostrady (wykop I). Prace badawcze po południowej stronie autostrady (wykop II) rozpoczęto 20 października i prowadzono je aż do 21 grudnia, kiedy zostały przerwane ze względu na trudne warunki pogodowe.

Dotychczasowe prace wykopaliskowe na stanowisku Wilkowice 8 objęły łącznie areał o powierzchni 240,47 ara, na którym zadokumentowano i wyeksplorowano 225 obiektów o różnej chronologii.

Wśród nawarstwień wspomnianego stanowiska odkryto 12 jam będących pozostałościami osadnictwa z młodszej epoki kamienia oraz z przełomu epoki kamienia i brązu. Pięć z nich powiązano z kulturą amfor kulistych, jedną z kulturą pucharów lejkowatych, trzy wydatowano ogólnie na okres przełomu neolitu i epoki brązu, natomiast dwie ogólnie na młodszą epokę kamienia. W ich wypełniškach i pozostałościach warstwy kulturowej znaleziono 124 fragmenty ceramiki, jedno prawie całe naczynie (puchar lejkowaty), dwa przేశliki gliniane i fragment kamienia żarnowego. W tym całym zbiorze zabytków ruchomych około 75% fragmentów ceramiki naczyniowej i 1 przేశlik można łączyć z kulturą amfor kulistych, około 15% z kulturą pucharów lejkowatych, a około 10% ułamekceramiki, 1 przేశlik oraz fragment kamienia żarnowego można ogólnie datować na neolit lub przełom neolitu i epoki brązu.

Z osadnictwem ludności kultury łużyckiej zostało powiązanych 8 obiektów oraz 173 fragmenty ceramiki datowanej ogólnie na epokę brązu i wczesną epokę żelaza.

Relikty osadnictwa ludności kultury przeworskiej reprezentowane były przez osadę, na której odkryto 30 obiektów (m.in. 4 studnie oraz 3 dymarki), datowanych głównie na wczesny okres wpływów rzymskich. Drugim obiektem było cmentarzysko, w obrębie którego wystąpiło 6 pochówków ciałopalnych z późnego okresu wpływów rzymskich, wyposażonych w naczynia, zapinki: 1 srebrną

w złym stanie zachowania, 2 z brązu z wysoką pochewką VII grupy O. Almgrena oraz 2 groty broni drzewcowej wykonane z żelaza, reprezentujące typ V wg P. Kaczanowskiego.

Najmłodszą fazę zasiedlenia stanowiska 8 w Wilkowicach wyznaczają 53 obiekty pochodzące z młodszego podokresu wczesnego średniowiecza (2. poł. X – XIII w.) oraz 6 datowanych ogólnie na późne średniowiecze. W ich wypełniskach, poza ułamkami ceramiki, znaleziono: osełkę z łupku kwarcytowo-serycytowego, krążek ceramiczny, ostrogę typu IIa2-3P wg K. Wachowskiego, 2 sprzączki oraz fragmenty innych przedmiotów o nieokreślonej funkcji wykonanych z żelaza.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN, Oddział we Wrocławiu i są w trakcie opracowania.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Raporcie 96-99”, s. 215-237, „Archeologicznych Zeszytach Autostradowych Instytutu Archeologii i Etnologii PAN”, z. 5.

Prace wykopaliskowe na stanowisku będą kontynuowane.

Wojkowice, st. 15, gm. Żórawina, woj. dolnośląskie, AZP 82-29/134 – patrz: neolit

WOJKOWICE, st. 26, gm. Żórawina, woj. dolnośląskie, AZP 82-29/94

- osada z 2. poł. X – XIII w.
- ślady osadnictwa z okresu nowożytnego

Badania prowadził mgr Krzysztof Nowaczyk pod merytorycznym kierunkiem prof. dr. hab. Bogusława Gedigi (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział Wrocław). Prace sfinansowała Agencja Budowy i Eksploatacji Autostrad. Łącznie przebadano powierzchnię 51 arów.

Stanowisko 26 w Wojkowicach zlokalizowane jest w odległości 0,5 km na północny wschód od zabudowań miejscowości o tej samej nazwie oraz około 1,2 km na zachód od wsi Żórawina. Leży na wysoczyźnie morenowej o maksymalnej wysokości około 133 m n.p.m., wykształconej w postaci piasków i żwirów zwałowych, z pojedynczymi głazami, której stok opada łagodnie w kierunku rzeki Żalinki.

Stanowisko zostało odkryte 16 czerwca 1999 roku podczas nadzoru archeologicznego prowadzonego przez mgr. Edwarda Drużyłowskiego przy usuwaniu warstwy ornej z budowanego pasa drogowego autostrady A4.

W wyniku przeprowadzonych w drugiej połowie czerwca badań ratowniczych odkryto studnię z okresu wczesnego średniowiecza oraz 2 obiekty o bliżej nieokreślonej funkcji, których chronologię ustalono na okres nowożytny. W jamie studziennej oprócz całych naczyń i innych fragmentów ceramiki datowanych na 2. poł. X – poł. XIII w. oraz kości zwierzęcych, wystąpił wykonany z brązowego drutu kabłączek skroniowy typu III wg K. Musianowicz.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN, Oddział we Wrocławiu.

Prace wykopaliskowe na stanowisku będą kontynuowane.

WOŁOŹ, st. 1, gm. Nozdrzec, woj. podkarpackie, AZP 109-78/55

- ślady osadnictwa z epoki kamienia
- osada grupy tarnobrzeskiej
- osada z okresu rzymskiego
- osada wczesnośredniowieczna

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 19 lipca do 13 sierpnia przez dr. hab. Sylwestra Czopka (Instytut Archeologii WSP w Rzeszowie). Finansowane przez Instytut Archeologii WSP w Rzeszowie. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 300 m².